

DRŽAVNI ZAVOD ZA MJERITELJSTVO

1966

Na temelju članka 20. stavka 4. Zakona o mjeriteljstvu (»Narodne novine«, broj 74/14) ravnatelj Državnog zavoda za mjeriteljstvo donosi

PRAVILNIK

O MJERITELJSKIM I TEHNIČKIM ZAHTJEVIMA ZA UTEGE NAZIVNE MASE

OD 100 KG DO 5000 KG

I. OPĆE ODREDBE

Članak 1.

Ovim Pravilnikom propisuju se mjeriteljski i tehnički zahtjevi koje moraju zadovoljavati utezi nazivne mase od 100 kg do 5000 kg (u daljnjem tekstu: utezi) koji se upotrebljavaju za ovjeravanje vaga.

Članak 2.

Pojedini izrazi u smislu odredaba ovoga Pravilnika imaju sljedeće značenje:

1. *Nazivna masa utega m_0* – je zaokružena ili približna vrijednost mase utega, koja je smjernica za njegovu uporabu.
2. *Dogovorena masa utega m_c* – jednaka je masi referentnog utega gustoće 8000 kg/m³ pri temperaturi 20 °C koja uravnotežuje taj uteg u zraku gustoće 1,2 kg/m³.
3. *Namještanje utega* – je postupak kojim se masa utega, vagana na zraku, namješta tako da je u granicama najveće dopuštene pogreške za nazivnu masu i broj podjeljaka (n) vage koju se ispituje.

II. MJERITELJSKI ZAHTJEVI

Članak 3.

Nazivna masa utega mora biti iskazana u obliku 1×10^k kg, 2×10^k kg ili 5×10^k kg, gdje je »k« pozitivan cijeli broj jednak ili veći od 2.

Članak 4.

Utezi moraju biti što jednostavnijeg oblika, bez oštih rubova, udubljenja i ispupčenja kako bi se spriječila promjena njihove mase tijekom uporabe.

Utezi koji se pri uporabi kotrljaju po prijamniku tereta ili po tračnicama moraju imati ispupčenja ili žljebove za kotrljanje.

Članak 5.

Utezi se namještaju pri dogovorenim uvjetima i to:

1) gustoći zraka $1,2 \text{ kg/m}^3$

2) gustoći utega 8000 kg/m^3 , na temperaturi 20°C , bez ispravke tlaka zraka.

Članak 6.

Utezi moraju imati jednu ili više šupljina za namještanje mase. Poklopac šupljine za namještanje mase mora spriječiti ulazak vode i/ili zraka u šupljinu. Ukupni obujam šupljina za ugađanje ne smije biti veći od $1/10$ ukupnog obujma utega.

Nakon prvog ugađanja barem $1/3$ ukupnog obujma šupljine za ugađanje mora ostati prazna.

Članak 7.

Utezi moraju biti izrađeni od sivog lijevanog željeza ili neke druge vrste gradiva čija je lomljivost i otpornost na koroziju podjednaka onoj sivog lijevanog željeza ili veća od nje.

Gradivo mora biti takve tvrdoće i čvrstoće da izdrži opterećenja teretima i udarce koji se mogu pojaviti u normalnim uvjetima uporabe.

Članak 8.

Utezi moraju biti zaštićeni od korozije. Takva zaštita mora biti otporna na udarce i atmosferske utjecaje.

Članak 9.

Proširena mjerna nesigurnost U određivanja dogovorene mase pojedinog utega m_c za faktor pokrivanja $k=2$ mora biti manja ili jednaka $1/3$ najvećih dopuštenih pogrešaka (u daljnjem tekstu: NDP) iz članka 11. ovoga Pravilnika:

$$U \leq \frac{1}{3} \text{NDP}$$

Članak 10.

Dogovorena masa pojedinog utega m_c ne smije se razlikovati od nazivne mase m_0 za vrijednost veću od razlike između pripadajućih NDP i proširene mjerne nesigurnosti U :

$$m_0 - (\text{NDP} - U) \leq m_c \leq m_0 + (\text{NDP} - U)$$

Članak 11.

NDP utega moraju biti u skladu s brojem podjeljaka (n) vage koja se ispituje, a navedeni su u tablici u nastavku:

	NDP utega (g) ovisno o broju podjeljaka (n) vage koju se ispituje			
Nazivna masa utega (kg)	1000	3000	5000	10000
100	± 30	± 16	± 10	± 5
200	± 60	± 30	± 20	± 10
500	± 160	± 80	± 50	± 25
1000	± 300	± 160	± 100	± 50